

Algemeen

Hierbij geef ik mijn reactie op de internetconsultatie van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit houders van dieren inzake een dierwaardige veehouderij. Ik doe dat als voorzitter van de LTO-vakgroep kalverhouderij en tevens als dierenarts met meer dan 30 jaar ervaring in de geneeskunde van het vleeskalf.

Ik onderschrijf het streven naar een dierwaardiger veehouderij en heb me daar al vele jaren actief voor ingezet (meegewerkt aan het ontwikkelen van de welzijnsmonitor vleeskalf, opleiden van controleurs daarvan, testen en monitoren van welzijnsvloeren in de praktijk, enz.); dat alles voor verdere verbetering van dierenwelzijn, diergezondheid en duurzaamheid.

Tegelijk is het goed om te beseffen dat het niveau van dierenwelzijn in de Nederlandse kalverhouderij hoger is dan in alle andere landen met een serieuze kalversector. Door nieuwe en soms onlogische regels te introduceren wordt gestimuleerd dat enerzijds de kalverhouderij verplaatst wordt naar landen met een lagere welzijnsstandaard (zoals nu al gebeurt met Ierse kalveren; naar Polen, Spanje en Marokko) en anderzijds dat in Nederland kalverhouders deels overschakelen naar vleesveehouderij, waar de regels veel vrijblijvender voor zijn. Dat gaat ten koste van het welzijn van de kalveren!

En omdat de kalverhouderij sterk verbonden is met de melkveehouderij, is het essentieel dat er in Nederland een robuuste kalverhouderij blijft bestaan. Om daarbinnen het dierenwelzijn verder te verhogen is binnen de SBK (stichting brancheorganisatie kalverhouderij) het sectorplan Veal forward aangenomen.

De AMvB moet m.i. juist 'sober' gehouden worden om bovenbeschreven neveneffecten te voorkomen. Extra verruiming hoort thuis in het convenant dierwaardige veehouderij, waarbij de rol van een onafhankelijke autoriteit ook essentieel is. Door de sterke internationale verwevenheid van de kalversector, moeten extra welzijnsmaatregelen vanuit de markt komen, dan wel vanuit Europese regelgeving (level playing field).

Voor de kalverhouders is het essentieel dat het kabinet in de AMvB haar eerdere toezeggingen op het gebied van randvoorwaarden nakomt (zoals een natuurlijk afschrijvingsritme, het faciliteren van pilots en indien veehouders onvoldoende investeringen kunnen doen, dat de overheid beziet hoe zij een bijdrage kan leveren of dat het beleid wordt aangepast). De economische impactanalyse laat zien dat de kosten van de AMvB dusdanig groot is, dat deze absoluut niet alleen door de kalverhouders op te brengen zijn. Een dierwaardige kalverhouderij kan alleen maar vorm krijgen als er ook een gedegen financiële invulling gevonden wordt. Anders kan de invulling sowieso nooit duurzaam worden.

Tenslotte nog een opmerking over de Gids voor Goede Praktijken: deze horen opgesteld te worden door alleen sectorvertegenwoordigers en experts op dat gebied.

Ten aanzien van de wijzigingsvoorstellen per maatregel heb ik nog de volgende aanvullingen/verbeterpunten.

- **Onthoornen:** het is goed dat deze ingreep (als een aanpassing aan het systeem) afgebouwd wordt. Dan is het voor mij onbegrijpelijk dat castratie, als grotere chirurgische ingreep die nu gelukkig vrijwel niet toegepast wordt, nadrukkelijk wel toegelaten blijft als ‘aanpassing aan het systeem ingreep’
- **Verbod op aanbinden (ook tijdens het voeren):** dit is een logische maatregel die geen problemen zal geven
- **Beschikbare oppervlakte:** de in de AMvB voorgestelde maatregelen zijn op dit gebied zeer onlogisch, zeer kostenverhogend en of het dierenwelzijn van de kalveren daarbij veel winst oplevert is alleszins onzeker; hier moet eerst nog onderzoek naar gedaan worden. Allereerst wordt een minimaal oppervlak van 1,5 m²/kalf voorgesteld per 2027 Dit betekent dat kalverhouders hun eenlingboxen in 2027 moeten vervangen voor nieuwe, terwijl die in 2030 grotendeels overbodig worden in verband met de invoering van groepshuisvesting op een jongere leeftijd. Wat verder onlogisch én ongewenst is, is de wijziging naar een minimale oppervlakte van 2 m²/kalf voor alle kalveren onder de 8 maanden. In de huidige wet is een oppervlak van 1,5 m²/kalf opgenomen tot een gewicht van 150 kg. Wanneer de huidige wettelijke minimale oppervlaktes met ongeveer 10% toenemen zou dat ook bij de categorie tot 150 kg moeten gebeuren. Daarmee kunnen de ‘gesloten rosé bedrijven’ als gesloten bedrijf verder, weliswaar met inlevering van 10% van hun aantal plaatsen, maar als deze bedrijven en ook de zogenaamde ‘startersbedrijven’ meer dan 30% aan plaatsen moeten inleveren leidt dat tot faillissementen en creëert dat ook rechtsongelijkheid.
- **Ondergrond:** per 2040 moet de ligruimte droog en indrukbaar zijn en voldoende grip geven. De economische impact van deze maatregel is groot; deze maatregel is voor ons aanvaardbaar mits deze gepaard gaat met stimulerende maatregelen in de vorm van subsidie.
- **Mogelijkheid tot vachtverzorging:** deze maatregel is voor ons aanvaardbaar maar met de kanttekening dat dit weinig zinvol en praktisch slecht uitvoerbaar is wanneer (jonge) kalveren in groepen van 2 kalveren gehuisvest worden. Daarnaast is de huidige ervaring met jonge kalveren (< 2 maanden) dat zij nog geen gebruik maken van aanwezige schuurmogelijkheden.
- Minimaal de **eerste zes weken melk via de speen (‘in zooghouding’)**: deze maatregel is voor mij niet aanvaardbaar. Vanuit de kalversector is al voorgesteld om onderzoek te doen naar hoe lang speenvoeding voor een kalf nodig/nuttig is (in Veal forward). Omdat kalveren vanaf 2028 pas na minimaal 28 dagen vervoerd mogen worden is mijn advies: minimaal vier weken met de speen en eerst onderzoek doen naar het optimale moment van stoppen. Dit zorgt ervoor dat de kalverhouder niet op voorhand hoeft te investeren om alle kalveren 1-2 weken met een speen te voeren. Daarnaast is de opmerking ‘in zooghouding’ (in de nota van toelichting) voor meerder uitleg vatbaar en heeft dit voor mij geen

toegevoegde waarde; bij de relatief kleine groep kalveren waar het drinken niet optimaal verloopt hebben kalverhouders (en ik) vrijwel 100% positieve ervaring met toediening van melk via drijfspenen; daarom is mijn advies 'in zooghouding' schrappen uit de maatregel

- **Permanente toegang tot schoon drinkwater:** deze maatregel is voor mij aanvaardbaar met de toezegging dat veehouders die water verstrekken via hetzelfde systeem dat ook voor melk wordt gebruikt, ontheffing houden voor deze werkwijze (waarbij ze na het melk voeren water beschikbaar stellen aan de kalveren); besef dat kalveren nooit melk en water tegelijk willen drinken.
- **(Onbepaalde) toegang tot ruwvoer:** deze maatregel juich ik toe. Bij ad lib ruwvoer hoeft er echter geen vreetplaats per kalf te zijn van 0,40 m voor drinken wel, maar dat functioneert in de praktijk al).
- **Mogelijkheid tot afzonderen bij ziekte:** deze maatregel is voor mij aanvaardbaar met de kanttekening dat het kunnen zien/horen van soortgenoten niet verplicht moet worden voor **zieke** kalveren. Echt zieke kalveren hebben juist meer behoefte aan rust dan aan sociaal gedrag!
- **Daglicht in de stal:** deze maatregel zou omgezet moeten worden naar een maatregel die ten minste 2% van de vloeroppervlakte van de stal in combinatie met 80 lux gedurende een minimaal (vast) aantal uren van de dag vereist. Daarmee wordt een dag/nachtritme gegarandeerd en kan de isolerende werking van het dak behouden blijven.
- **Hemoglobinegehalte:** de voorgestelde wijziging is voor mij niet acceptabel omdat de minimale ondergrens gebaseerd is op een 'expert opinion' die niet wetenschappelijk onderbouwd is en niet overeen komt met de huidige praktijk. Momenteel wordt ijzergift niet meer naar beneden bijgesteld op oudere leeftijd en zijn de kalveren dan zeer vitaal zowel bij rosé als blankvleeskalveren. Daarnaast is een minimale Hb-waarde niet handhaafbaar omdat deze bij ieder dier fluctueert in de loop der tijd. Een ander argument is dat Hb niet gecontroleerd wordt bij kalveren die voor de fokkerij bestemd zijn, waarmee rechtsongelijkheid gecreëerd wordt. Dit alles kan ondervangen worden door een (ook arbitraire) ondergrens van **gemiddeld** 5,3 mmol/l op te nemen (zoals in Veal forward is gedaan).
- **Groepshuisvestiging vanaf 14 dagen:** deze maatregel is voor mij alleen aanvaardbaar met een aanpassing in de nota van toelichting: **kalveren moeten bij aankomst minimaal enkele dagen in eenlingboxen opgevangen kunnen worden om te acclimatiseren**; daarmee krijgen kalverhouders de kans de nieuwe kalveren te leren kennen en in de juiste groep te plaatsen. Dit gaat niet ten koste van het sociaal gedrag omdat de kalveren elkaar hier kunnen zien en aanraken én dit is beter voor de gezondheid van de kalveren. Het zou een onvergeeflijke fout zijn, die tot meer uitval zal leiden als dit niet toegestaan wordt!
- **Verhogen transportleeftijd kalveren:** deze maatregel is voor mij aanvaardbaar, maar hoort gepaard te gaan met meer controle op de gezondheid van kalveren als ze verplaatst worden.